

Huub Konings maakt het helemaal mee

Huub Konings (1946) groeit op in de wederopbouwperiode en ziet de opkomst van de middenstand in Winterswijk en de bijdrage van de Duitsers daaraan. Ook hijzelf pikt een graantje mee. Zijn handelsgeest kwam er al vroeg uit via vakantiebaantjes.

“Ik groeide op na de oorlog in een katholiek middenklassegezin. Mijn vader had een florerend schildersbedrijf, er was veel werk in die tijd. Het meeste werk kreeg hij wel via zijn contacten in de kerk, hij was ook collectant. Zo leerde hij mijn moeder kennen: hij liep met de verfpot door het Elisabeth ziekenhuis, zij als leerlingverpleegster met de pispot van de patienten. We vormden een traditioneel gezin, al waren we klein met twee kinderen. Vader werkte en verzorgde het inkomen, moeder deed het huishouden en de opvoeding. De rolverdeling was duidelijk.

We kenden geen armoede, er was werk en de familie bezat grond. Het was wel zo dat Moeder wel eens tegen Vader zei van ‘Vader Anton, je moet eens een paar rekeningen uitschrijven.’ Want het geld zat nog bij de klanten en Vader schilderde en maakte dingen mooi, maar aan boekhouden had hij een hekel. In de tweede klas mulo heb ik mijn typdiploma gehaald. En toen heb ik nog wel eens ’s zondags facturen zitten uittypen voor mijn vader. Dat er geld weer binnenkwam. Vader wilde niet direct na een maand al een factuur sturen, daar wou hij een half jaar mee wachten. Want dat was een soort idee van ‘Nou, Koning hef geld neudig, wej wal.’ Dat wou die niet hebben, dat ze dat over hem dachten. Maar het was dus wel zo dat vaak tegen de Kerst kwamen ze op zondag betalen, contant uiteraard. Moeder moest koffie met Appelkuchen maken. En dan werd er na die tijd een borreltje ingeschonken.

Niet alle klanten konden de rekening voor het schilderwerk betalen. We hebben heel lang vlees gegeten van een armlastige slager, zo werd de rekening opgesoupeerd.

Op school zag ik kinderen in armoedige kleding, die hadden het duidelijk minder goed. Ze liepen met snotterbellen en op klompen. ’s Winters was dat lastig want dan koekte de sneeuw vast onder de klomp. Die kinderen woonden vooral op de Scholtenenk of over het spoor. Toen oma overleed kwam mijn opa bij ons in huis. Dat was een aanwinst want hij kocht al vroeg een televisie, zo was hij verzekerd van aandacht van de kleinkinderen. Vooral voetbal (Europacup) was immens populair.

Ik zat op de St.Jozefschool, de katholieke school van Winterswijk.

In de eerste en tweede klas hadden we juffrouw Jansen. Haar zus had het sigarettenwinkeltje uit de Misterstraat. Wat er nog steeds is, het oudste winkeltje van de hele Misterstraat.

Trouwens, mijn huidige huis was ook een meestershuis. Door de gemeente gebouwd voor de hoofden van de school. En dat was de familie Timmermans, da’s ook een hoofd van een lagere school destijds.

In de derde klas kwamen er twee Duitse jongens uit Bocholt bij ons. Ze hadden van die leren broekjes aan, dat vonden we eigenlijk wel raar. Dat was mijn eerste kennismaking met Duitse kinderen.

Mijn oudste broer Hans, dat was een voetballer, dat was een sportjoekel. Ik was een heel ander type jochie, ik zat al met een blokfluit heel vroeg te spelen terwijl niemand dat kon. Ik zat altijd te trommelen, ik luisterde veel naar muziek. Dus mijn moeder vond dat ik eigenlijk een muzikaal jochie was. En in die tijd werd de muziekschool Winterswijk opgericht. Dat was

nog heel primitief, maar Winterswijk was een dorp met heel veel muziekcorsussen. Kijk maar eens hoeveel we er nu nog hebben. Die oorsprong was er toen ook al, een WOV, Excelsior, in Ratum, Crescendo noem maar op. En ik, als jochie van 8, was een van de eerste leerlingen die in de muziekschool kwam. En dat was toen nog een heel primitief iets in school M. Dat was een totaal verrot gebouw, het stelde niks voor, je keek door de planken naar de vloer eronder. Daar had je nog de toiletten in de klaslokaal, aangebouwd buiten aan de klaslokalen met de deuren, die kwamen in de klaslokalen uit. Zo vies ja, het stonk ook gewoon. Je had er gewoon een kachel, een hele grote zwarte kachel. Zo herinner ik me nog met een pijp, uitlaatpijp die langs het plafond liep om zoveel mogelijk de warmte nog in het klaslokaal te houden. Dan pas ging het door het dak naar boven, d'r uit. Zo heb ik het in herinnering.

Na twee jaar saaie theorie mocht ik piano leren spelen. Oefenen kon ik bij de buurvrouw met een piano. Zij was weduwe en had onderwijzers in de kost, die maakten muziek met mij. Bijgevolg was ik beter in muziek dan de meester van de vijfde en zesde klas van de lagere school. Dat kon die man niet goed hebben, hij negeerde me straal met muziekles.

In mijn mulotijd groeide de middenstand hard in Winterswijk. De lokale winkeliers, vooral voor levensmiddelen, kwamen op of breidden uit. Vooral de Hema was interessant voor ons scholieren: die had ballpoints, boeken en schriftjes.

Er kwam meer geld en met name de toestroom van Duitsers zorgde voor toenemende vraag. De Duitsers hadden al vroeg ruim geld en kwamen in grote getale van over de grens en ook vanuit het Ruhrgebied. Nederland had veel meer levensmiddelen en die waren hier veel goedkoper. Dat werd de Butterfahrt periode genoemd.

Je zag veel piepkleine autootjes in het begin: Heinkel, Goggomobil en Messerschmitt. Ik heb me laten vertellen dat dat soort autootjes eigenlijk overblijfselen waren van vliegtuigen die gebouwd werden in de oorlog. Van die cockpitonderdelen, die konden ze daar nog weer voor gebruiken. Later werden het DKW's, NSU's en Volkswagens. Veel mannen waren invalide, een erfenis uit de oorlog. De winkeliers huurden jongens in om aan de rand van het dorp de binnenkomende Duitsers naar hun winkel te lokken; het was allemaal goed georganiseerd. Duitse Wiggers, zoals hij genoemd werd, deelde al aan de grens pamfletten uit van zijn winkel.

De zoon van loodgieter Meerdink verkocht souvenirs op de markt: Volendammer poppetjes. Hij prees ze luidruchtig aan: schöne Püpchen, schöne Püpchen.

Lambertus Kip, een postbode, zag handel in de Duitsers en begon op de markt geslachte haantjes te verkopen, roepend: Schöne Püpchen, schöne Püpchen, ohne Kopf und ohne Flügel, alle Schweinerei heraus. Hij haspelde de boel een beetje door elkaar maar hij verkocht wel. Al snel opende hij zijn Elka winkels en werd in korte tijd heel groot, een begrip in Winterswijk.

Niet iedereen was even aardig tegen de Duitsers. Ik herinner me dat ik in de slagerswinkel vol met Duitsers de bestelling van Moeder op kwam halen. Hij liet me voorgaan, en tegen de Duitsers: Ihr könnt wohl warten, wir haben fünf Jahre unter euch gelitten'.

Er werd flink ingeslagen maar de grens was nog een grens met douaniers en invoerbepalingen. Overal en nergens werden spullen verstopt, tot achter de koplampen aan toe. De douaniers vermaakten zich door opzichtig dikke vrouwen in de winterdag dicht bij de kachel te laten wachten op de formaliteiten. De boter onder de kleding wilde zo nog wel eens smelten.

Iets later kwamen ook de modehuizen op, in de Misterstraat had je drie herenzaken op een rij. Ik werkte als 17-jarige enige tijd bij Beumers, die wist hoe je een boerenjongen een kostuum moest aansmeren. Die moest met Pasen weer een kostuum hebben. En dan had ie niet de juiste maat. Maar Beumers had zo'n mooie spiegel en als de jongeman zijn colbertje moest aantrekken, dan trok Beumers de rugpartij een beetje naar achteren, dat zat het de voorkant mooi strak. En dan draaide die de persoon om dat ie in de spiegel naar achteren moest kijken, dan trok ie de voorkant strak, en dan was de achterkant weer mooi glad voor de spiegel. En dan vroeg 't ie van 'Hoe is het met het kostuum van verleden jaar, zit dat nog goed?' 'Oh dat wet ik nee, zit nog in de döze, lig onder het bed.'

De Duitse jongeren hadden meer geld dan wij. Vooral de jongens kwamen op hun Kreidlers en Zündapps, voorzien van vossestaarten, op de zaterdagen naar Winterswijk. We keken als 14-, 15-jarigen met grote ogen naar die jongens, die maakten de blits. We noemden ze Halbstarcken, zeg maar de nozems uit het Ruhrgebied. Die kwamen 's zaterdags dansen bij Johanna Nijenhuis over het spoor. Achter de danszaal was de Houtlading, een grote opslagplaats voor hout dat verhandeld werd. Een ideale plek voor verliefde paartjes. Zo pikten die Duitsers vaak de meiden. Dat zagen de Winterswijkse jongens met lede ogen aan. Vonden die jongens, ik nog niet, ik was nog te veel sneuzel, ik had nog niet door wat er eigenlijk aan de hand was. Op een gegeven moment werd dat een echte rel, heel de Winterswijkse opgeschoten jeugd mepte met behulp van de Kampers de Duitse jongens het dorp uit. Het leek wel een soort razzia. Een bus met Duitse toeristen, compleet met bloemenslingers, kwam terug van de bollenvelden en wilde een pauze in Winterswijk houden. Maar die moesten hals over kop het dorp weer uit, zo onrustig was het. Met deze actie was de druk van de ketel en een poosje later kwamen ze weer binnen druppelen, zo gaat dat.

Heel veel vertier was er niet voor de jeugd in Winterswijk. De films in Astoria waren het belangrijkste voor ons: cowboy- en oorlogsfilms, Eddy Murphy, de Dikke en de Dunne enz. Maar bepaalde cowboyfilms, dat was 14 jaar. Nou als 12, 13-jarige, en ik was ook niet groot, dus ik loog me te barsten dat ik 14 was. En ze keken me grijnzend aan, maar ik kreeg toch mijn kaartje om binnen te komen. Met mijn broer, en dan liegen thuis. Vader en Moeder: 'Waar zijn jullie geweest?' 'Oh we hebben een wandeling gemaakt, of we zijn naar de beek geweest visjes kijken, noem maar op'. We verzonnen wat maar we zaten mooi in de bioscoop 's zondags natuurlijk

Mijn eerste baantje naast school was brood bezorgen met een bakfiets, dat was zwaar werk. Ik had de wijk Het Alma, en dat waren hoofdzakelijk dan de katholieke klanten want het was een katholieke bakker. Later ging ik ijsjes verkopen en roeiboten verhuren bij Den Helder, dat was heel lucratief. Alle verliefde en verloofde stelletjes gingen vroeg of laat roeien op de Slinge. De eigenaar maakte het ijs en ik verkocht het. In goede weekends ving ik meer dan een arbeider in een hele week

Zo heb ik de Wederopbouwperiode beleefd''.
